

УНИВЕРЗИТЕТ “ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ”- ШТИП
Е К О Н О М С К И Ф А К У Л Т Е Т

Д-р Ристо ФОТОВ

МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

ШТИП, 2008 ГОДИНА

Автор:
Д-р РИСТО ФОТОВ

МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

Рецензенти:
Проф. Д-р Тодор Тодоров
Проф. Д-р Трајче Мицески

Лектура
Даница Атанасовска Гавриловска

Печати: Аутопринт Т.А.-Скопје
Тираж: 300 примероци

CIP - Katalogizacija vo publikacija
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
"Sv. Kliment Ohridski", Skopje

339.9 (075.8)

FOTOV, Risto

Mejunarodna ekonomija : u~ebnik / Risto Fotov.
- [tip : Dr`aven univerzitet "Goce Del~ev", Ekonomski
fakultet, 2008. - 260 str. ; 25 sm

Fusnoti kon tekstot. - Bibliografija: str. 259-260

ISBN 978-608-4504-00-9

a) Mejunarodna ekonomija - Visoko{kolski u~ebnici
COBISS.KK-ID 71987210

На мојот ментор проф. д-р Тодор ТОДОРОВ

СОДРЖИНА

Што е меѓународна економија?	11
Глава прва	
Економската Мисла и Меѓународната Трговија	13
1.1. Меркантилизам.....	13
1.2. Теорија на апсолутни предности.....	15
1.3. Теорија на компаративни предности.....	22
1.4. Маршалијанска или Кембрицка школа.....	26
1.5. Теоријата на Џон Мејнард Кејнс.....	27
1.6. Кејнзијанизмот и Монетаризмот.....	36
1.7. Неокласична Синтеза- Самуелсон.....	40
1.8. Хекшлер-Олинова Теорија	41
Глава втора	45
2.1. Поим, развој и разлики помеѓу внатрешна и надворешна трговија.....	45
2.2. Причини за меѓународна трговија	46
2.2.1.Разликите во условите за производство.....	46
2.2.2.Економијата на обем и опаѓачките трошоци.....	47
2.2.3. Разликите во вкусовите на потрошувачите.....	47
2.3. Теорија на Меѓународната Трговија.....	47
2.4. Односи на размената.....	48
2.5. Значење на меѓународната трговија.....	49
2.6. Ограничување на меѓународната размена.....	50
2.6.1. Причини за ограничување на меѓународната размена.....	50
2.6.2. Царините како инструмент за ограничување на меѓународната трговија.....	52
2.6.3. Други инструменти на трговската политика.....	65
2.6.4. Нетрговски бариери.....	69
2.7. Либерализација на меѓународната трговија – WTO.....	72
2.8. Меѓународни плаќања.....	79
2.8.1. Техника на меѓународните плаќања	79
Глава трета	
Современи текови во Меѓународната Трговија	85
3.1. Економската развиеност и учеството на националните економии во меѓународната размена на стоки.....	85
А) Редовен увоз и извоз.....	87
Б) Специјални надворешнотрговски работи.....	88
1.Едноставни облици на специјални надворешно-трговски работи.....	90
2.Компензациони работи.....	91
3.Реекспортни работи.....	93

4.Транзитни работи.....	95
5.Свич работи (Switch).....	97
6.Индент работи (Indent).....	99
7.Лизинг работи (Leasing).....	100
8.Франшизинг.....	101
9.Факторинг.....	102
10.Форфетинг.....	104
В) Сложени облици на специјални надворешно-трговски работи.....	106
1.Долгорочна производствена кооперација (Producing cooperation).....	106
2.Долгорочна производствено-техничка Соработка.....	107
3.Купопродажба на права на индустриска сопственост и know how- лиценцни работи.....	107
4.Инвестициони работи.....	108
5.Заеднички вложувања (Joint venture).....	109
6.Директни инвестиции во старнство (Direct Investment).....	109
3.2. Инструменти за регулирање на надворешно трговското работење	110
3.2.1. Инструменти што влијаат врз цената на стоките.....	111
3.3. Меѓународна размена на услуги.....	112
3.4. Меѓународно движење на капиталот.....	114
3.4.1. Меѓународно движење на паричниот капитал.....	117
3.4.2. Меѓународно движење на капиталот во вид на заем	117
3.4.3. Портфолио вложувања (инвестиции).....	120
3.4.4. Улогата на ТНК во меѓународната економија.....	126
3.4.4.1. Теории за ТНК и мотивите за извоз на капитал во вид на СДИ.....	126
3.5. Организациони структури на ТНК.....	132
3.6. Државата и ТНК.....	134

Глава четири

Девизи, Девизен курс и Девизен пазар.....	141
4.1. Поим за Валута.....	141
4.1.1. Видови валути.....	143
4.1.2. Интервалутарен курс.....	145
4.1.2.1. Определување на интервалутарниот курс врз основа на паритет на куповна сила.....	146
4.1.2.2. Определување на интервалутарниот курс врз основа на заеднички деноминатор	147
4.1.2.3. Пазарно определување на интервалутарниот курс.....	148
4.1.2.4. Влијанието на економските движења и на монетарните власти на интервалутарните односи.....	150

4.2. Поим за девизи.....	155
4.2.1. Видови девизи.....	155
4.2.2. Девизен курс.....	157
4.2.3. Видови девизни курсеви.....	159
4.2.3.1. Фиксни девизни курсеви.....	159
4.2.3.2. Флексибилни девизни курсеви.....	165
4.2.3.3. Флукуиращки девизни курсеви.....	166
4.2.3.4. Раководени флексибилни (приспособливи) девизни курсеви.....	167
4.2.3.5. Единствени и повеќекратни девизни курсеви.....	168
4.2.3.6. Реален и рамнотежен девизен курс.....	169
4.3. Девизен пазар	169

Глава петта

Меѓународен Монетарен Систем.....	173
5.1. Карактеристики на почетните фази во развојот на ММС... 173	
5.1.1. Металистички ММС.....	174
5.1.2. Чистозлатен стандард.....	177
5.1.3. Златно валутен стандард	179
5.2. Меѓународни Економски Организации.....	182
5.2.1. Поважни специјализирани Агенции на ООН.....	184
5.2.2. Меѓународна Банка за обнова и развој (IBRD).....	186
5.2.3. Групација на Светската банка.....	189
5.2.4. Меѓународен Монетарен Фонд (ММФ).....	192
5.2.4.1. Политиката на девизен курс на земјите членки на ММФ режим на девизен курс (систем на прилагодување).....	194
5.2.4.2. Меѓународната ликвидност и воведувањето на специјалните права на влечење (СПВ).....	197
5.2.4.3. Кредитни линии на Меѓународниот Монетарен Фонд (ММФ).....	201
5.3. Европски монетарен систем.....	204

Глава шеста

Биланс на плаќања.....	209
6.1. Поим, дефиниција, концепти и значење на Билансот на плаќања.....	209
6.2. Шема на билансот на плаќањата.....	209
6.3. Видови трансакции во БП.....	210
6.4. Нерамнотежа во БП.....	212
6.5. Теорија на прилагодување на билансот на плаќања.....	212
6.5.1. Класичен автоматски механизам на прилагодување.....	212
6.5.2. Доходовен пристап на прилагодување на Билансот на плаќањата.....	217
6.5.3. Апсорпционен пристап.....	222

6.5.4. Монетарна теорија на прилагодување на Билансот на плаќање.....	227
6.6. Реален девизен курс.....	232

Глава седма

Меѓународен пазар на капитал.....	235
7.1. Поим за меѓународен пазар на капитал.....	235
7.2. Сегменти на меѓународниот пазар на капитал.....	239
7.2.1. Меѓубанкарски пазар на капитал и на депозити.....	239
7.2.2. Меѓубанкарски пазар на доверителски хартии од вредност	242
7.3. Проблемот на задолженоста на помалку развиените земји.....	244

Глава осма

Елементи на современата глобализација во меѓународната економија.....	247
8.1. Глобализација на светската економија.....	247
8.2. Глобализацијата и економските промени.....	251
8.3. Глобализација и ТНК како носители на СДИ.....	259
8.4. Фактори на стопанскиот раст и конкурентноста	264
8.5. Глобални тенденции во меѓународното економско окружување.....	266
Литература.....	273